

които тя се намесва във вътрешността на родовата група или между различните семейни групи. Независимо от това дали става дума за споразумение между партньори, за избиране на посредници или арбитри, или за свикване на съдебен съвет, нейните форми са подвластни на едни и същи морални ценности — уважението към честта и чистотата. При отсъствие на абсолютни форми на контрол и се наблюдава интензификация на неформалните му елементи. В подобни групи най-важното нещо е консенсуса: всяко действие, всяка дума се следят и контролират от цялата група, а оценката им се прави според мярката на съществуващите социални ценности.

Когато заседава, циганският съд — „романо крис“ [23] на *Калдерашите* или на *Ловарите* например — има за основа желанието на цялата общност за справедливо решаване на споровете, застрашаващи социалния ред и способни да отслабят обществото. Неговите членове — а *priori* това е право на старейшината на всяко „голямо семейство“ — олицетворяват общността в нейната цялост и всеки път се избират в зависимост от тяхната репутация и представителност. Тяхното слово е словото, което общността очаква да чуе и чува от тяхната уста. Мъжете правят *крис* в същата степен, в която *крис* прави мъжете. Най-важното качество на мъжете — тяхната представителност — допринася за представителността на събранието, а репутацията на събранието, на свой ред допринася за репутацията на мъжете: един мъж е толкова по-представителен, колкото по-достоеен и интелигентен е бил по време на *крис*.

Общностният аспект се проявява и в наказанието: независимо от вида на приложеното спрямо виновния наказание (глоба или отстраняване, което може да достигне и до прогонване от групата), то се отнася до цялото семейство, понеже отговорността за простъпката е колективна. От друга страна, то е социално наложено наказание, доколкото олицетворява неодобрението на общността в нейната интегрална цялост. *Крис* притежава властта на социалната сплотеност. Без нея присъдата на групата не би имала никакъв смисъл (нито един индивид не е упълномощен еднолично да упражнява власт — нито да въдворява ред, нито да лишава от свобода, нито да превъзпитават.) От своя страна, социалната сплотеност е основана върху функционирането на *крис*, който ограничава в качеството си на елемент за социален контрол отклоненията в поведението спрямо нормата.